

نگاشتی کوتاه بر چالشهای شرکتهای مهندسین مشاور فعال در حوزه نیرو

به قلم آقای مهندس سیدمحمد زیک شمس

مدیر امور حقوقی و قراردادهای شرکت مهندسی قدسی نیرو

۵- مهاجرت گسترده نیروهای حرفه‌ای

تورم افسار گسیخته در حوزه اقتصادی به مهندسان مشاور لطمه‌های جبران ناپذیری وارد کرده است، در این فضا، با پدیده عدم ثبات و مهاجرت نیروی کار مواجه می‌باشیم که باعث ایجاد مشکلات جدی برای مهندسان مشاور و مهاجرت نیروهای متخصص خصوصا در لایه‌های مدیران میانی و کارشناسان از شرکت‌های مهندس مشاور به شرکت‌هایی که به هر دلیل توان پرداخت بالاتر و به موقع تر دارند و یا اساسا مهاجرت نیروی کارآمد از کشور به کشورهای دیگر شده است. باز هم در عارضه‌یابی این پدیده رد پای حقوق پایین پرداختی به پرسنل با توجه به تعرفه‌های پایین دریافتی از کارفرما و عدم تطابق این حق الزحمه‌ها با تورم فزاینده مشهود است. از طرف دیگر تاخیر در پرداخت حقوق پرسنل به واسطه عدم دریافت مطالبات از کارفرمایان نیز مزید بر علت شده و نتیجتا حفظ و نگه‌داشت نیروهای متخصص که مهمترین سرمایه شرکت‌های مهندس مشاور می‌باشند را به چالشی جدی بدل نموده است.

صنعت برق در همه حوزه‌ها با چالش‌های متعددی دست به گریبان است که نقاط مشترک زیادی دارند. امروز سازندگان، پیمانکاران، مشاوران و تامین کنندگان که در بسیاری از جهات گرفتار نوعی تعارض منافع در فعالیت‌های خود هستند، فصل مشترک گسترده‌ای در مشکلات دارند که همه این بخش‌ها را به نوعی تضعیف کرده و این بنگاه‌ها را در خطر فروپاشی قرار داده است. این نگاشت مروری کوتاه بر مشکلات و چالش‌های شرکت‌های فعال در حوزه مهندسی مشاور دارد که البته بخش قابل توجهی از آن‌ها ریشه در کمبود منابع مالی و مشکلات جدی کسری بودجه و تحریم‌های ظالمانه و یکسویه در صنعت برق دارد.

۱- تعریف نرخ دستوری تعرفه‌ها برای حق الزحمه

با عنایت به تورم فزاینده و افزایش دستمزدها، تعرفه‌های تعریف شده برای مهندسان مشاور هیچگونه تطابقی با واقعیت دستمزدها نداشته، لذا مهندسان مشاور را با چالش‌های جدی روبرو نموده است؛ از طرفی با ابلاغ بخشنامه حق الزحمه خدمات نظارت به شماره ۱۱۴۶۶۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۰۹ و تداوم مشکلات این بخشنامه خصوصا وابستگی بخشنامه به پیشرفت فیزیکی پروژه و عدم توجه به شرایط حاکم بر کارفرمایان و پیمانکاران و سیالیت متصور شده برای نیروهای مشاور آن هم مشاوره‌ای که بر مبنای قانون کار ملزم به انعقاد قرارداد با پرسنل خود میباشد، پرداخت حقوق پرسنل در این نوع قراردادهای به دغدغه جدی مهندسان مشاور تبدیل شده است.

۲- عدم پرداخت به موقع مطالبات مهندسان مشاور

کمبود اعتبارات، باعث شده متوسط زمان دریافت مطالبات مهندسان مشاور به حدود دو سال رسیده و بسیاری از مطالبات به صورت اوراق خزانه پرداخت و یا تهاتر شده است که حتی تمهیدات حفظ قدرت خرید پیش بینی شده در بخشنامه جدید حق الزحمه نیز پاسخگوی این نحوی پرداخت مطالبات نمیشود. ادامه روند عدم پرداخت به موقع مطالبات مهندسان مشاور که تقریبا تمامی شاکله آن را نیروی انسانی تشکیل میدهد، باعث شده مطالبات انباشته میلیاردی از کارفرمایان خصوصا کارفرمایان دولتی برای این مشاوران ایجاد نماید و شرکتی که قادر نیست مطالبات خود را سالانه دریافت نماید چگونه میتواند حقوق و دستمزد پرسنل خود را به موقع و ماهیانه پرداخت نماید و این چرخه معیوب باعث شده حتی مهندسان مشاور با قدمت چند دهه نیز در نگهداشت و حفظ نیروهای کارآمد خود عاجز گردند.

۶- عارضه تعریف پروژه‌های غیر ضرور

یکی از مهمترین نقاط اثرگذاری مهندسان مشاور، در بحث مطالعات توجیه اقتصادی پروژه‌هاست؛ در حال حاضر به این موضوع کمترین بها داده شده است و بیشترین هزینه و آسیب از تعریف و اجرای پروژه‌های بدون سرانجام از همین نقطه آغاز میگردد، به علت اینکه تعرفه‌های تعیین شده برای این دست مطالعات بسیار پایین در نظر گرفته شده است عموما تلاشی برای انجام مطالعات توجیه اقتصادی توسط مشاوران انجام نمی‌گیرد و کمتر مشاوره‌ی رغبت به انجام مطالعات پیدایش و توجیه اقتصادی طرح‌ها دارد.

۳- عدم توجه کافی به دغدغه‌ها و مسائل مهندسان مشاور

متاسفانه به طور کلی در سال‌های اخیر توجه کافی به مهندسان مشاور صورت نگرفته است، دستگاه‌های اجرایی و دولت محترم به واسطه تجمیع سختی‌ها و گرفتاری‌هایی که بخش عمده آن ناشی از تحریم‌های یکجانبه و ظالمانه بوده و نیز همه گیری بیماری کرونا که آثار مخرب جبران ناپذیری بر بدنه اقتصاد کشور وارد نموده است، به حدی گرفتار شده اند که به نظر نمیرسد مهندسان مشاور در الویت‌های اول آنها قرار داشته باشند؛ حال آنکه در ضوابط اجرایی قانون بودجه سال ۹۸ کل کشور تصویب نامه شماره ۸۷۲۲/ت/۵۶۴۶۱ مورخ ۹۸/۰۱/۳۱ و بخشنامه شماره ۹۳/۹۹۴۱۲ مورخ ۹۳/۰۸/۲۱ سازمان برنامه و بودجه و نامه شماره ۹۸/۲۴/۷۸ مورخ ۹۸/۰۲/۱۵ شرکت توانیر و مکاتبات دیگر در این ارتباط، الویت قراردادن پرداخت سازمان‌های اجرایی به مهندسان مشاور صراحتا تاکید گردیده است.

۷- مشکلات بیمه و مالیات

متاسفانه علیرغم مشکلات عدیده‌ای که در فوق به آن اشاره گردید اخیرا شاهد پدیده نوظهوری به نام بدهکارنمودن شرکت‌های مهندس مشاور در ارتباط با بیمه، آنهم بدون ارائه مستندات منشاء این بدهی از سمت سازمان تامین اجتماعی هستیم و ارقام هنگفت بدهی اعلام شده عمل شرکت‌های مهندس مشاور را در ورطه فروپاشی قرار داده است. از طرفی قوانین متعدد و دست و پاگیر مالیاتی و عدم تعامل این دو سازمان با مهندسان مشاور در کاهش و تقسیت بدهی با فهم فلسفه و رسالت حضور این شرکت‌ها و ماهیت آنها، این شرکت‌ها را به بنگاه‌های ضررده مبدل نموده است.

۴- معضل ایجاد رقابت قیمتی بین شرکت‌های مشاور

شرکت‌های مهندسی مشاور در تنگنای مشکلات متعدد قراردادن در این میان به رغم وجود تعرفه مشخص و هزینه تمام شده ارائه خدمات، مجبور به رقابت قیمتی با یکدیگر شده اند؛ این عارضه که صرفا جهت بقا و حفظ حداقل نیروهای این شرکت‌ها، در حال وقوع است در شرایطی است که تعرفه‌ها و حق الزحمه‌ها خود جوابگوی حقوق و بالاسری‌های مهندسان مشاور نبوده و عملا ایجاد ضرر انباشته ناشی از این شیرجه زدن در ارائه پیشنهاد قیمت باعث تجمیع زیان‌های انباشته و نهایتا برشکستگی و فروپاشی این شرکت‌ها خواهد شد.